بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-B12/58
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: އަޙްމަދު އަބްދުﷲ/ ކަލީމާގެ، ގދ.ފަރެސްމާތޮޑާ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޙައްދު ޚަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 24 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1446
26 ޑިސެމްބަރު 2024

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 02 ޖުމާދަލްއޫލާ 1446 / 04 ނޮވެމްބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޙުކުމް:

- ނަންބަރު: QSC-CA/12/2024
- ނިންމި ކޯޓު: ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ފަރެސްމާތޮޑާގެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 16 އޮކްޓޫބަރު 2024
- ނިންމި ތާރީޚު: 16 އޮކްޓޫބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޤާނޫނީ ވަކީލު: ސްޓޭޓް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޙުސައިން ސަޢީދު

ޤާނޫނީ ވަކީލު: ސްޓޭޓް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އިބްރާހީމް ނާޝިފް

އިސްތިއުނާފު ދިމާވި ފަރާތް

އަޙްމަދު އަބްދުލް، ފަރެސްއުމަން، ގޮޑު/ ގދ.ފަރެސްމާތޮޑާ

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ މުޙައްމަދު ނިޒާރު،

ގ.އޮކްޓޫބަރު / މާލެ

ޖިނާއީ - ކޯޓު އަމުރު - ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާ އާއި 94 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ށ) - ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މުއްދަތު

ފަރީޤުން [illegible] [illegible] [illegible]

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ

1. މިއީ، ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ފަރެސްމާތޮޑާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު QSC-CA/12/2024 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުން [illegible] [illegible] [illegible]. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާފަރާތަކީ [illegible]/ ގ.ދ.ފަރެސްމާތޮޑާ، [illegible] [illegible].

2. މި ނިޔާގައި "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "ދައުލަތް" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް [illegible]. "[illegible] [illegible]" ނުވަތަ "[illegible] [illegible]" ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible]/ ގ.ދ.ފަރެސްމާތޮޑާ، [illegible] [illegible] [illegible].

މައްސަލައިގައި ކުރިޔަށްދިޔަގޮތް

3. 2024 އޮގަސްޓު 23 ވަނަ ދުވަހު 16 އަހަރުގެ [illegible] ކުއްޖަކާ ޖިންސީ ގޯނާކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[1]

4. އޭގެފަހުން، 28 އޮގަސްޓު 2024 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[2]

---

[1] ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ފަރެސްމާތޮޑާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު QSC/MA/2024/09 ކޯޓު އަމުރު

[2] ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ފަރެސްމާތޮޑާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު QSC/MA/2024/10 ކޯޓު އަމުރު

5. އެއަށްފަހު، 12 ސެޕްޓެމްބަރު 2024 ދުވަހު އިތުރަށް [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުން [illegible] [illegible] ބަންދުން [illegible] [illegible] [illegible].[3]

6. ބުނެވިދިޔަ އަމުރު ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން އެ އަމުރު ބާތިލުކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ [illegible] [illegible]، ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 14 އޮކްޓޫބަރު 2024 ދުވަހު ނިންމާފައިވެއެވެ.[4] ހައިކޯޓުގެ ނިންމުމާ އެއްގޮތަށް [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅޭ ނިންމުމަށް ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައެވެ.

7. އެ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން، ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދޭނެ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ނިންމާފައިވެއެވެ.[5]

8. މިއީ ބުނެވިދިޔަ ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ދެވަނަ މައްސަލައެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

9. ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

9.1. ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ފަރެސްމާތޮޑާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު QSC-CA/12/2024 ކޯޓު އަމުރުން [illegible] [illegible] ބަންދުން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް [illegible] މުއްދަތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible]، [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު

---

[3] ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ތިނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Q10C/MA/2024/56 ކޯޓު އަމުރު

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/41 ފައިސަލާ

[5] ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ފަރެސްމާތޮޑާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު QSC-CA/12/2024 ކޯޓު އަމުރު

4/2011 (ފާޅުކަމުގެ ހަރަކާތް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) އާއި

އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކުގެ ޚުލާޞާ

10. ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)[6]، ގެ މަޢްލޫމާތުގެ ދަށުން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ 23 އޮގަސްޓު 2024 ގައި ކޯޓަށް، އެގޮތަށް އެދުނު ހުށަހެޅުމުން، ކޯޓުން 12 ސެޕްޓެންބަރު 2024 ގައި އެއާ ޙަވާލުވެފައިވާ ކަމަށް ދަށުކޯޓުން ޤަރާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

11. ބަންދުގެ މުއްދަތު ގެއްލުމަށް ފަދަ ގޮތެއް ގުޅޭގޮތުން އެއީ ބަންދުން ދޫކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ފާސްކުރެވިފައިވާ، އެއީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުގައި ނުހިމެނޭ ގޮތަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވިދާނެ ކަމަށްވެސް ދަށުކޯޓުން ޤަރާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

12. މި އިސްތިއުނާފު ކުރާއިރު، ބަންދުގެ މުއްދަތު ހަމަވާ ގޮތަށް ބަލާގޮތުގައި 26 ސެޕްޓެންބަރު 2024 ގައި ދަށުކޯޓުން ޤަރާރުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދިވެސް، އެއީ ކޯޓުން މުއްދަތު ގުޅުމުގައި ބަލައިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރުން ބަންދުން ދޫކުރެވިދާނެ ކަމަށާއި، އެ ބަންދުން ދޫކުރެވޭ ގޮތުގައިވެސް، މުއްދަތު ހަމަވާ ސެޕްޓެންބަރު 7 ސެޕްޓެންބަރު 2024 ކަމަށްވެސް ދަށުކޯޓުން ޤަރާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

13. ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ޤަރާރުކޮށްފައިވާ ގޮތުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ބަންދުން ދޫކުރުމާ 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ މަޢުލޫމާތުގެ ބަންދުގެ ނިންމުމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށް މުއްދަތު، ހިނގާދިޔަ ފަރާތަށް ހުށަހެޅުމާއި ދައުލަތުގެ

---

[6] މިގޮތަށް ބުނެފައި މި އިޞްލާޙުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަދަލުގެނެވިފައިވާ "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)" މިގޮތަށެވެ.

ކުރިމައްޗަށް ގެންދާ ޖުމްލަ ޤާނޫނީ ބައިތައް ތަރުތީބުން ފެނިގެން، ހަމައެއާ ކުރިމަތިކޮށް ފަސޭހަތަކުގެ ކުރިމައްޗަށް ނުގެނެސް ފުރުޞަތުގެ ބަލައިގެން ދޫކޮށްލުމަށް، އެ ފަރާތްތަކުގެ ހަރަކާތްތަކަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ފިޔަވާ އެހެން މާއްދާތައް ބާޠިލުން، އެންމެ ރަނގަޅު މާނަކުރުމުގައި ނޫނަކަށް އެދޭކަމަށް، މި މާނަކުރުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ސާފު އިބާރާތުގެ ދެކޮޅަށް އިޖުތިހާދު ބަދަލުކޮށް މާނަކުރުމުން ބަލާކަމަށް ފެނިގެންވެއެވެ.

14. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު ގެނެވުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި މުއްދަތު ގުނުމުގައި ބަލާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދިނުމުގައި، އެ މާއްދާގެ (ނ) އާ ދިމާވާ އިޖުރާއަތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެއީ "ފަސޭހަތަކުގެ ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅުން" މިފަދައިންކަމާއި، މިފަދައިން 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ފެނިގެން ދިމާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މިއީ ތަޢާރުޟުގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނު ހެދުމުގައި ޤަސްދުގައި ގެންގުޅުއްވާ ތަފާސީލަކުން މުޅި 94 ވަނަ މާއްދާ އުނިކުރުން ހިފެހެއްޓުން ސާފުކޮށްދީފައި، އެ މާއްދާ އިސްލާހު ކުރުމުގެ މަޤްޞަދަކީ އެ ފަދައިން މިހެން ބަލާނެ ޤާނޫނީ ނިޔަތެއްކަމުން ބަޔާނާކަމުން ހާމަވެ، އެއީ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގައިވާ ހާލަތު ފިޔަވައި މުދަލުން ތަފާތު ހާލަތެއް (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށް، އެ ހާލަތުގެ މުއްދަތު ގުނާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށްކަމަށް ފެނިގެން ދާކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

15. މި މައްސަލައިގައި ވުޤޫޢުވެފައިވާ ހާދިޘާއަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެ ހާދިޘާގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ހާދިޘާއަކާ ހާދިޘާ ކޮށްފައި އެ ހާދިޘާގައި ދައުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނާނެ ގޮތް "ބަލައިގެން ދޫކޮށްލާ" ޤާނޫނުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ސަބަބު އިސްތިސްނާ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ފެނިގެން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

16. ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (ދާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ، ބަޔެއް، ނުވަތަ އިބްތިދާއީ ނުވަތަ ޖުމްލަތެއް ކޮންމެ ގޮތެއްގައި، އޮވެން ވަކި މާނައެއް ދޭހަވާކަމަށްވާނަމަ، އެ ދޭހަވާ މާނަ އެއްގޮތަށް ފަރާތަކުން ނުވަތަ އޭގައި ނިޔާވުން ކަންތައްތަކާއި އޭގައި ހިމެނޭ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރުމުގެ، ތަފާތުކުރެވޭ ޤާނޫނީ ކަންތައްތަކެއް، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކާއި ޖިނާއީ ޤާނޫނުތަކުގައި އެއްބަސްވުމެއް ނޫނީ ކަމެއް ބަލައިލުމުން ބައްލަވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/78,79 (**ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް، އަޙްމަދު ސަމީރު ވ. ޢަބްދުލްމަޖީދު ޢަބްދުﷲ**) ގެ މައްސަލާ ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

17. ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (ދާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ބަލާއިރުގައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ޖިނާއީ ދަށުން، ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ގޮތުން "އެންމެ ބަންދުން ދޫކުރުން" މި އިބާރާތް މި އެއް ގޮތުން ދަލީލުތަކުން ޤާނޫނު ބެހޭ ޖިނާއީ ދަޢުވާތަކުގެ ކަންކަމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

18. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ދަޢުވާގެ ބައިތަކުގެ މަރުޙަލާގެ ޙާލަތުގައި ނިންމާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/74 (**ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**) ގެ މައްސަލާގައި ޝަރީޢަތް މައްސަލައިގައި ދުސްތޫރީ ކުރުމުގައި ބަލައިގަތުމުގެ ކާރިޔަށް ހުކުމްކުރިއިރު ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ސަރުކާރުގެ ދަޢުވާ، އެކަން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދޫކުރެވޭ ކަމަށް ދަލީލުތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އުފުލާ ނުކުތާ:

19. ހުކުމް ދެއްވި ދަރަޖައިގެ ކޯޓުގެ ޤާނޫނީ ނަންބަރު QSC-CA/12/2024 ކޯޓް އަމުރުން އަރުވާފައިވާ ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ އަމުރުގައި، ޝަރުޠު ބަންދަށް ފޮނުވުމާއި ދަޢުވާކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން އެ ކަމަށް ދޭހަވާ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ނުވާތީވެ ކަމަށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ

(ނ) ތަފްސީރުކުރުމުގައިވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 ([illegible] ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، (ރ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދީ، އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/41 މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަލުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން އަމުރުކުރުމަށެވެ.

[illegible]

20. މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ، ދަށު ކޯޓުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) މާނަކޮށް، ތަފްސީރުކުރުމުގައިވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

21. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާއި، 50 ވަނަ މާއްދާއާއި، 69 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދީ، އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި އެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) މާނަކުރަންޖެހޭނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށްވާތީ، އަދި މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ފަހުން 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ދައުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

22. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ ބަންދު [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޤާނޫނުން ބަންދު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

23. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

24. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަސް [illegible] އެއީ އަވަސް މުއްދަތެއްގައި ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުނިކަން [illegible] ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެއެވެ. އަދި [illegible] އެ [illegible] އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނާއި މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނާ ޚިލާފު [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

25. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކޯޓު އަމުރުގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ބަންދު [illegible] ނިންމާފައިވަނީ [illegible] [illegible] ދިނުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދިފައެވެ.

އިސްތިއުނާފާ ގުޅިގެން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތައް

26. މި އިސްތިއުނާފަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފެއްކަން އެނގެއެވެ. މި އިސްތިއުނާފަކީ، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް، ބުނެވިދިޔަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤު ނިންމަންޖެހޭ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ދަށުކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފެއްކަން އެނގެއެވެ.

27. ދަށުކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނަންފަށާނީ [illegible] މީހާ ކޯޓަށް ފުރަތަމަ [illegible] ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

28. ނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނަނީ އެއީ ގޯސްކަމަށެވެ. ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނަނީ، އެ މުއްދަތު ގުނާނީ [illegible] މީހާ ބަންދުން [illegible] ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

މި ކޯޓުން [illegible] ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ނުކުތާ

29. މި މައްސަލައިގައި މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ދަށުން ކޯޓުން މާނަކޮށްފައިވާ މާނަކުރުމުގެ ހުކުމުގެ ބަދަލުހުށަހަޅާ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، (ރ) އާއި، އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އާ ޚިލާފުވެގެން ނުވަތަ ނޫންތޯ އޮތް ސުވާލެވެ.

މާނަކުރުމުގައި ސުވާލު އުފެދިފައިވާ ޤާނޫނީ މާއްދާ އަދި އުފެދިފައިވާ ބަހުސް

30. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"94. (ހ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި، ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހެއްނަމަ، އޭނާ މި ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރެވުނު ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދައުވާ އުފުލާނަމަ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ދައުވާއެއް އުފުލަންވާނެއެވެ.

(ށ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ ޙާލަތުގައި ތާރީޚުން އެ މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ (ނ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއްނަމަ، އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވުނު ތާރީޚުން ފެށިގެން 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދައުވާ އުފުލާނަމަ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ދައުވާއެއް އުފުލަންވާނެއެވެ.

(ނ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޙާލަތުގައި ތާރީޚުން އެ މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ (ނ) ގެ ދަށުން ދޫކޮށްލެވިފައިވާ މީހެއްނަމަ، ނުވަތަ އޭނާ ދޫކޮށްލެވިފައިވާ ނަމަ، ޤާނޫނުގެ މިންގަނޑުން ކަނޑައެޅިފައިވާ، އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލި ތާރީޚުން 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ

މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާ އުފުލުމަށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާތާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ދަޢުވާއެއް އުފުލަންވާނެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

31. މި މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި ތަޙުޤީޤުކުރަންޖެހޭ މުއްދަތާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ކަނޑައަޅާފައިވާ ދުވަސްތަކުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] ދުވަސްތަކުގެ ބަންދުކޮށް އެބައޮތެވެ. [illegible] ބަހުސަކީ، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަސް ގުނަންޖެހޭނީ، ދަޢުވާކުރެވޭ މީހާ ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރި ދުވަހުން ފެށިގެންނޭ، ނުވަތަ ފަހުން، އޭނާ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހާޒިރުކުރި ދުވަހުން ދޫކޮށްލާފައިވާތީ، ދުވަހުން [illegible] [illegible] ފެށިގެން ކަމަށެވެ. [illegible] ފަނޑިޔާރު [illegible]، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން ކަމަށެވެ.

32. ދައުލަތުގެ ބަހުސަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ސާފު އިބާރާތުން ބުނެފުން އެއްވެސް ހަރަކާތެއްގައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުން ބަންދުކުރުމާ ގުޅޭ ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] [illegible]، އެ ބުނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލާތާ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނޭކަން އެނގޭކަމަށެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، (ރ) އާއި، އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

ދަރަޖާގެ ނިސްބަތުން ވާދަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު [illegible] ގޮތުން

33. ދަރަޖާގެ ނިސްބަތުން [illegible] ވާދަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، (ނ) އާއި، އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ [illegible] ދައުލަތުން [illegible] އެނގެއެވެ.

34. ވާދަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"3. (ހ) ބަޔަށް، ނުވަތަ [illegible]، ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިހެންނެވެ.

35. އަދި އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"3. (ނ) ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible]، ނުވަތަ [illegible] އެ ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިހެންނެވެ.

36. އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"12. (ށ) ބަޔަށް ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިހެންނެވެ.

37. ދައުލަތުން ދަރަޖާގެ ނިސްބަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާދަކުރުމުގެ

މާނައަށް ބެލުމުގެ އުސޫލުގެ ވާހަކަކަމެވެ.[7] އަދި ދެވަނަ ކަމަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ހަމަތަކުގެ ތެރެއިން ހަމައެއްގެ ވާހަކަކަމެވެ.[8]

އާންމު މާނައަށް ބެލުމުގެ އުސޫލު ތަތުބީޤު ކުރުން

38. ތަންފީޒުކުރުމުގެ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ދަޢުވާލިބޭ މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލާ ދުވަހުން ފެށިގެންކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބަހުރުވައިން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ. އެ [illegible] ބަހުރުވައިން ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ. އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "ބަންދުން ދޫކޮށްލާތާ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި..." [illegible] "ބަންދުން ދޫކޮށްލުން" އަދި [illegible] އެ [illegible] އާންމު މާނައަށް [illegible] އެ [illegible] އާންމު މާނައަށް [illegible] ބަންދުން ދޫކޮށްލާ [illegible]

39. އެހެންކަމުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށް ތަންފީޒުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ބަންދުން ދޫކޮށްލާ ހިސާބުންކަން އާންމު މާނައަށް ބެލުމުގެ އުސޫލުން ބަލާއިރު ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ.

---

[7] ޤާނޫނުތަކުގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ)

[8] ޤާނޫނުތަކުގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ގ)

40. ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާފަދައިން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މިކަން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ސާފު އިބާރާތެކެވެ. އެ އިބާރާތުން ވިސްނަ މާނަކުރެވެނީ ދަރަޖައަށް އަރަނިވިކަމުގެ ނުރައްކާ ހުރިކަމެވެ. އެއްޗެއް، ދަށުކޯޓުން އެ މާއްދާ މާނަކޮށް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފަހު ކަނޑައެޅިގެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭނެ ދެގޮތް ހުރިކަމެވެ. ސަބަބަކީ، އެ މާއްދާގައި ނުވާތީ އިތުބާރު އިޝާރާތްކޮށް، އެ މާއްދާގައި އެހެން އިތުބާރު އެއްވެސްކަމެއް އެ އިޝާރާތުގައި އިތުބާރު ހިފެހެއްޓުން ދަށުކޯޓުން އެ މާއްދާ މާނަކޮށް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކުރިމަތިވާ މަނާކުރެވޭ ހަމައެކަނި ބަންދުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަން ސާފުކޮށް ފެންނަން އޮތެވެ.

ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ފަރާތްތަކުގެ ހައްގަށް ދިނުމުގެ ބަރުދަން

41. މާނަކުރުމުގެ ހަމައެއް ބަންދުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤެއް ބަންދުކޮށްފައިވާ މާއްދާއެއްކަން އެނގެއެވެ. ދައުލަތުން ހަވާލާދީފައިވަނީ، މި މާއްދާގެ (ޅ) އަށެވެ. އެ އަކުރުގައި ބަންދުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ބަސްތަކުން އެއް މާނައަށްވުރެ ގިނަ މާނަ ދޭހަވާނަމަ، ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤު އިހްތިރާމް، ޤާނޫނުގައި ބަންދުކުރުމާ އެކަށީ ރައްކާތެރިކަމުގެ މަޤްޞަދު އެކަން ބަންދުކުރުން ބޭނުންވާބައެއްކަމެވެ. އަދި އެއާ ޚިލާފު ނިންމައި ނުފެންނަ ހިނދަކު، އެ ޤާނޫނު ދީގެ މާނައަކީ ރައްކާތެރިކަމުގެ މަޤްޞަދުން ދުރުކޮށްދޭން ބޭނުންވާ މާނަކުރުމުގައި ބަލަންވާނެކަމެވެ.

42. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ސާފު މާނައަށް ނުބަލާ އޭނާގެ މާނައަށް ބަލައިން، އެ މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ތަޙުޤީޤުގެ މުއްދަތު ގެނބުން ފެނުންތަކުގެ ބަންދުން ދޫކޮށް ހިފެހެއްޓުމަށް ސާފުކަން އެނގެއެވެ. އެ މާއްދާގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ އިބާރާތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ބަސްތައް ސާފެވެ. އެ ބަސްތަކުގައި ދޭހަނުވާ އެއްވެސް ނުވަތަ އޮޅުންއަރާ ޗާލުގެ ބަހެއް ނުހިމެނެއެވެ.

43. މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށްބަލާއިރު، ޤާނޫނުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ސާފު ބަސްތަކުން އެ ބަސްތަކުގެ ޢާންމު ނުވަތަ ސާފު މާނަކުރުމުގައި ދަމަހައްޓަންޖެހޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ. ސަބަބަކީ، އެ ޤާނޫނަށްފަހު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ މުއްދަތުގެ މައްޗަށް އެ ޤާނޫނުގެ އަސާސް އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނެސްފައި ނުވާތީއެވެ. އެހެން ޢިބާރާތަކުން ބުނާނަމަ، އެ މާއްދާގައިވާ ސާފު ޢިބާރާތުގައިވާ އެހެން މާނައެއް ދެނެގަނެވޭނެ އަސާސެއް މަޖިލީހުގެ ނިޔަތުން ފެނިގެން ނުވެއެވެ.

44. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެ މާއްދާގެ މަޤްޞަދަކީ، ދައުލަތުން މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމާ ހިފެހެއްޓުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ދަޢުވާ ނިންމުމެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ބަންދުން ދޫކޮށްލާ ނިސްބަތުން ފެށިގެން މުއްދަތު ގުނަންފަށަންވާނީ ސާފު ތުހުމަތުކުރެވޭ ގާއިމުކޮށް ދިން، މުއްދަތު ގުނަންފެށުމުގެ ތާރީޚާއި އެކި އިޚްތިލާފުތަކެއް ނެތްކަމަށްވާތީއެވެ.

45. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާއަށް ގެނެވުނު އިސްލާހަށް ބަހުސްކޮށްފައިވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީގެ 43 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ފާސްކޮށްފައިވާ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގައި "އެ ކަން ބަހުސްކޮށް އަދާހަމަ މި ޤާނޫނުގައި މިހާރުވެސް (ނ) ގައި ފުލުހުންނަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީ އެއް ޝަރީޢަތަށް އެ ފުލުހުންނަށް ގިނަވެގެން އެ ގަޑިއިރު ފުލުހުންނަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ހިފެހެއްޓުމަށް ދެވިފައިވާ ގިނަ މުއްދަތެއް މަތީގައި 45 ދުވަހުގެ މުއްދަތަކީ ކަމަކީ އެ އިޖުރާއަތުގައިވާ އެއްބާރުލުން ނަގާ، މިގޮތުގައި ބަންދުގައި ހުރުމަށް މިހާރުގެ ގަވާއިދުން ދައްކާލަދޭކަން 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހާޒިރު ތުހުމަތު ފުލުހުންނަށް ނިންމާއިރުގައި، ފުލުހުންނަށް 24 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންވާނެ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައްކާލަދޭން ޖެހޭނީ ޝަރީޢަތުގެ އެ މުއްދަތު ބަލައިގަނެ ބަންދުގައި ތިބެންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މިއަދު ބަހުސް ކުރިމަތިން ކަމަށް ހުށަހެޅުން އެކަ ފުރަ މި ފުލުހުންނަށް ބަންދު (ނ) އިން ތުހުމަތުކުރާ އެ ބަހުސް ކުރިމަތިން. އެހެންވީމާ، އެބައިން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުން އިޖުރާއަތު އިސްލާޙުކުރަން މި މާއްދާއަށް އިސްލާޙުކުރަން މި ބޭނުމެވެ. އެހެންވީމާ، 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަލާ ފުލުހުންނަށް އަލަ ދިފާޢު ތުހުމަތުތައް. އެހެންވީމާ، މިކަން އެންމެފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ

ކުރިމަތިކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ އެ މާއްދާގެ (ހ) ނަންބަރު (ނ)ގެ ދަށުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހާ ނަމަ.." [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]."

[illegible] [illegible]

46. މިސާލު ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމުން ސާފުކޮށް އެނގެނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަސް ގުނަންޖެހޭނީ، ބަންދުން ދޫކޮށްލާ ދުވަހުން ފެށިގެންކަމާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ފުރަތަމަ ޝަރީޢަތެއްގެ ކުރިމަތިކޮށް ހާޒިރުކުރާ ދުވަހުން ނޫންކަމެވެ. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން މި އިސްތިއުނާފުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ދައުލަތުން އެ މާއްދާ މާނަކުރުމުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (ހާމަކުރުމުގެ [illegible] [illegible] ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، (ށ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އާ ޚިލާފުވާގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްނުވަމެވެ.

47. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ތަހުޤީޤުކުރުމުގެ 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނަންޖެހޭނީ އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލި ތާރީޚުން ފެށިގެން 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަސް ކަމުގައި ބަލައިގެންކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

48. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާއި، 50 ވަނަ މާއްދާއާއި، 69 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދީ، އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި އެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މާނަކުރަންޖެހޭނީ މުއްތަހަމުގެ މަސްލަހަތު [illegible] ރިޢާޔަތްކުރުމުން [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އެހެނީ މި މައްސަލައިގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބުނާގޮތަށް [illegible] ފާހަގަކުރާ ގޮތަށް މާނަކުރަންވެއްޖެނަމަ މުއްތަހަމުގެ ހައްޤު އެއްވެސް ވަރަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކާނުލައި ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހާލަތުން ބުނެވިދާނެކަމަށް، ޤާނޫނުގެ ސާފު ނަޞްޞުން ފެންނަން އޮތްކަމެއް [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުގައިހިފެހެއްޓޭނެކަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަމެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

49.ހުވަދުއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ފަރެސްމާތޮޑާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު QSC-CA/12/2024 ކޭސް އަމުރުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) މާނަކޮށް، [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (ޤާނޫނުތަކުގެ ހަމަޖެހުން ބައްޓަންކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، (ހ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، އެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، އަނބުރާ ބަންދުކުރުމަށް އެދި [illegible] ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން (26 ނޮވެންބަރު 2024) ފެށިގެން 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ފަރާތުން ހުށަހަޅައިދިނުމަށް، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/41 ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ބަންދުކުރާ ދުވަސް ކަނޑައަޅަން އަންގައި، މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ޚިޔާލު

50.މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމްގެ ޚިޔާލަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު މުޙައްމަދުގެ ޚިޔާލު

51.މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމްގެ ޚިޔާލުގެ 38 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 40 ވަނަ ނަންބަރާއި ހަމައަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފިޔަވައި ދެންހުރި ކަންކަމަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމުން، [illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Q8C-CA/12/2024 ކޯޓު އަމުރު ބާތިލްކޮށް، [illegible] [illegible]/ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިއަދުން (26 ނޮވެމްބަރު 2024) ފެށިގެން 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible]، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/41 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު [illegible] މުޙައްމަދު